

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Ügyiratszám: Vj-066-034/2009.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a **PBB Credit Korlátolt Felelősségű Társaság** (Budapest) eljárás alá vont vállalkozás ellen fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat miatt indult eljárásban megtartott nyilvános tárgyaláson kihirdette az alábbi

h a t á r o z a t o t.

A versenytanács megállapítja, hogy a PBB Credit Kft. a Budapesti Piac újságban 2008. szeptember 24. és 2009. május 20. között, valamint az Express hirdetési újság 2008. december 8. és március 5. között megjelent számaiban közzétett reklámjaiban 1, 2 illetve 3 napon belül történő és más hasonlóan rövid időtartamú hitelfolyósítást ígért, noha azt nem tudta megvalósítani.

A versenytanács megállapítja továbbá, hogy a PBB Credit Kft. a honlapján egyedülállóként hirdette szolgáltatását, noha az valójában nem tekinthető egyedülállónak a piacon.

A Versenytanács az eljárás alá vontat 4.000.000 Ft (négymillió forint) bírság megfizetésére kötelezi, amelyet a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül kell megfizetni a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557 számú bírságbevételei számlájára.

A határozat felülvizsgálatát az ügyfél a kézhezvételtől számított 30 napon belül a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó keresettel kérheti.

Indokolás

I.

A vizsgálat indításának körülményei

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 67. §-ának (1) bekezdése, valamint a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 26. §-ának (1) bekezdése alapján 2009. május 19-én Vj-066/2009.

ügyszámon versenyfelügyeleti eljárást indított a PBB Credit Kft. (a továbbiakban: PBB Credit, vagy Kft., vagy eljárás alá vont) ellen.¹

2. A GVH észlelte, hogy az eljárás alá vont az általa közvetített hitelek esetében a hitelhez jutás időtartamára (különös tekintettel a „3 nap alatt”, „2 nap alatt”, „1 nap alatt”, „24 órán belül” és hasonló tartalmú megfogalmazásokra), illetve a szolgáltatása egyedülállóságára vonatkozó kommunikációt tett közzé. A GVH-hoz azonban olyan adatok jutottak el, amelyek kérdésessé tették azt, hogy az ígért idő alatt a hitelhez hozzájuthattak az ügyfelek, valamint hogy ténylegesen egyedülálló a piacon a reklámozott szolgáltatás.

Az eljárás alá vont a fenti magatartással valószínűsíthetően – az Fttv. 6. és 7. §-a rendelkezéseinek megvalósításával – megsértette az Fttv. 3. §-ának (1), illetve (3) bekezdését.

3. A vizsgálattal érintett időtartam 2008. szeptember 1-jétől az ügyindítás napjáig terjed.

4. A verseny érdemi érintettsége egyrészt megállapítható az Fttv. 11. §-a (2) bekezdésének b) pontja alapján, mivel az eljárás alá vont által közzétett hirdetés az országosan terjesztett Expressz hirdetési napilapban jelent meg, másrészt az Fttv. 11. §-ának (1) bekezdése a) pontja figyelembevételével, mivel egyes állítások a Kft. saját internetes honlapján (www.gyorshitelek.sbp.hu), illetve a Budapesti Piac hirdetési újságban jelentek meg, amelyek esetében a kommunikáció kiterjedt kereskedelmi gyakorlatnak minősül. A kommunikáció kiterjedtségére tekintettel megállapítható a GVH hatásköre, tekintettel az Fttv. 10. §-ának (3) bekezdésére, miszerint a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt a GVH jár el, ha a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas.

II. Az Ügyfél

5. A PBB Credit² a tevékenységét 2007. március 1-je óta végzi. A Cégkivonatban³ megjelölt tevékenységi kör alapján saját tulajdonú ingatlan adásvételével foglalkozik főtevékenységként.

Az eljárás alá vont 8590. számmal szerepel a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (a továbbiakban: PSZÁF) a Hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 2. számú melléklet I. fejezet 12. pont b) alpontja szerinti pénzügyi szolgáltatás közvetítését végző ügynökökről vezetett nyilvántartásban.

Az eljárás alá vont ügynöki szerződések keretében bankok és pénzügyi vállalkozások hiteltermékeit és kölcsön konstrukcióit közvetíti.

6. Az eljárás alá vont ellen a GVH még nem folytatott eljárást sem a Tptv. III. fejezetének sem az Fttv. rendelkezéseinek feltételezett megsértése miatt.

7. A vállalkozás 2008. évi Éves beszámolója szerint nettó árbevétele: 68.607.000 Ft.

¹ Az ügyindító végzést a Vj-066/2009. sz. irat tartalmazza.

² Az eljárás alá vont cégadatait a Vj-066-021/2009. sz. irat tartalmazza.

³ Vj-066-021/2009. sz. irat

III. A vizsgálattal érintett áru

Gyorshitel általában

8. A vizsgálat által érintett áru pénzügyi intézmény által, ügynöki közreműködéssel lakossági ügyfelek részére nyújtott ún. „gyorshitel”. „Gyorshitel”-ként jellemzően szabad felhasználású személyi kölcsönöket hirdetnek, amelyek fedezete lehet az adós jövedelme, vagy ingatlan. A lehetőség 1-2 napostól megközelítőleg 1 hetes időtartamon belüli, rövid időn belüli hitelbírálatot követő készpénzhez jutási lehetőséget jelent az ügyfelek számára – a szükséges dokumentumok rendelkezésre bocsátása és kedvező hitelbírálat esetén. Az ingatlanfedezetű gyorshitel termék választása általában olyan élethelyzethez kötődik, amelyben a fogyasztónak gyorsan viszonylag nagyobb pénzösszegre van szüksége.

9. Az eljárás alá vont a Hpt. 2. számú melléklet 12. pont b) pontja szerinti, úgynevezett „B” típusú ügynöki tevékenységet végez.⁴ A Hpt. 3. §-a (1) bekezdésének b) pontja szerinti üzletszerű hitelezésre a Hpt. 4. §-ának (2) bekezdése alapján hitelintézet, illetve pénzügyi vállalkozás jogosult. Tehát a pénzügyi vállalkozás kezében van a hitelkérelem elbírálása (a fizetőképesség, tőke, pénzügyi helyzet, biztosítékok, feltételek megvizsgálását követően a hitelkérelemről szóló döntés).

10. A hitelt közvetítő kisvállalkozások esetében nem gyakoriak a nagy reklámkampányok, jellemzően a következő tájékoztatói lehetőségek állnak az ügyfelek rendelkezésére:

- a) a marketing eszközök,
elektronikus médiumok köréből általában az internet (hirdetési oldalak, saját honlap),
nyomtatott sajtótermékek - hirdetési újságok, napilapok,
szórólapok,
egyéb nyomtatványok,
- b) az irodában személyesen vagy elektronikusan nyújtott tájékoztatás, ennek keretében átadott tájékoztató anyagok,
- c) a tanácsadói tevékenység során nyújtott szóbeli tájékoztatás.

11. A hitelügyletekben a közvetítő alkalmazása az ügyletben résztvevő fogyasztók számára különböző előnyökkel és hátrányokkal jár. A hitelközvetítő igénybevételenek előnye, hogy leveszi a fogyasztó válláról az egyes hiteltermékek közötti keresés és választás (illetve később esetleg az adminisztráció egy részének) terheit, tekintettel arra is, hogy az elmúlt években a pénzügyi termékek egyre bonyolultabb és összetettebb formái jelentek meg. Hátránya viszont, hogy az ügynök és a megbízó közötti bizalmi viszony következtében a fogyasztók kiszolgáltatottabbak a pénzügyi termékek viszonylatában.

⁴ A Hpt. 2. számú melléklet 12. pontja az ügynöki tevékenység két típusát különbözteti meg:

- A Hpt. 2. számú melléklet 12. pont a) pontja szerint a pénzügyi szolgáltatás közvetítése a pénzügyi intézmény javára, nevében, felelősségére és kockázatára folytatott tevékenység, amelynek célja a pénzügyi intézmény pénzügyi szolgáltatási, illetőleg kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységének megbízási szerződés keretében történő végzése (úgynevezett „A” kategóriás ügynök).

- A Hpt. 2. számú melléklet 12. pont b) pontja szerint a pénzügyi szolgáltatás közvetítése a pénzügyi intézmény pénzügyi szolgáltatási, illetőleg kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységének elősegítése érdekében végzett tevékenység, amelynek során az ügyfél pénzt, illetve eszközt nem kezeli és a pénzügyi intézmény kockázatára önállóan kötelezettséget nem vállal az úgynevezett „B” kategóriás ügynök.

A Hpt. 8. §-ának (3) bekezdése szerint az „A” kategóriás ügynöki tevékenységet pénzügyi intézménynek nem minősülő jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság vagy szövetkezet is végezheti.

A Hpt. 8. §-ának (4) bekezdése szerinti „B” kategóriás ügynöki tevékenységet pedig pénzügyi intézménynek nem minősülő gazdasági társaság, szövetkezeti vagy egyéni vállalkozó is folytathatja.

A Hpt. alapján a két ügynöktípus közötti különbség, tehát az, hogy az „A” kategóriás ügynök átveheti az ügyfél pénzt, illetve eszközt és önállóan kötelezettséget vállalhat, míg a „B” kategóriás ügynök ezekre nem jogosult.

Az eljárás alá vont által közvetített „gyorshitelek”

12. Az eljárás alá vont tevékenysége során az alábbi pénzintézetek, illetve pénzügyi vállalkozások ún. „gyorshitel” termékeit kínálta:

Vállalkozás neve	Termék neve
Argenta Credit Zrt.	MaHolnap termék, jelzáloghitel 1 nap alatt
Magyar Ingatlanhitel Zrt.	Hitel 48 órán belül
Determin Zrt.	(a vizsgálat időtartamának kezdetére már beszüntette tevékenységét)
AHF Zrt.	Gyorshitel ⁵
OTP Bank Nyrt.	Személyi hitel 1 nap alatt
Erste Bank Hungary Nyrt.	Személyi hitel 2-3 nap alatt

A hitelfolyósítás folyamata

13. Az eljárás alá vont nyilatkozata⁶ szerint az egyes gyorsHITELEK folyósítása az alábbiak szerint történik.

- Az ügyfél előzetes tájékoztatás alapján beviszi az eljárás alá vonthoz a szükséges dokumentumokat.
- Az ügyfél igényeihez megkeresik a számára legmegfelelőbb hitelkonstrukciót.
- Az ügyféllel együtt kitöltik a pénzintézetek/pénzügyi intézmények által kiadott hitelkérelem nyomtatványt és aláírják az ügyféllel,
- Az aláírt kérelmet és az ügyfél által benyújtott dokumentumokat az eljárás alá vont futárral beküldi a pénzintézethez/pénzügyi vállalkozáshoz.
- A tulajdoni lap és a személyes dokumentumok alapján a pénzintézet/pénzügyi vállalkozás megszövegezi a kölcsönszerződést és mellékleteit, melyet az ügyfél másnap délelőtt ír alá.
- A pénzintézet/pénzügyi vállalkozás az ügyfél lakásán helyszíni szemlét tarthat.
- A biztosítéki szerződéseket az eljárás alá vont futárral még a szerződés aláírásának napján délelőtt benyújtja az illetékes földhivatalhoz, ahol iktatásra kerül sor.
- A földhivatali kérelem iktatott példányát a PBB Credit Kft. leadja a pénzintézethez/pénzügyi vállalkozáshoz, mely lekéri a széljegyes tulajdoni lapot (a TakarNet rendszeren⁷ keresztül).
- Ha a pénzintézet/pénzügyi vállalkozás mindent rendben talál, a hitelösszeget átvezeti az ügyfél számlájára. Amennyiben az ügyfél igényli, akkor a folyósítás VIBER⁸ utalással történik.

14. A Kft. nyilatkozata szerint a hitelkérelmeket minden esetben személyesen adják át, mivel ezeket a dokumentumokat eredeti példányban kérik a pénzintézetek/pénzügyi intézmények. Az átadásról az eljárás alá vont nem vezet nyilvántartást, és ezt igazoló e-mail, illetve fax igazolások sem állnak rendelkezésére. Az adott ügyletek a nyilatkozat szerint ily módon a PBB Credit Kft. részéről a folyósításból visszakövethetőek, tekintettel arra, hogy a társaság a jutalékot csak a folyósítást követően kapja meg.

⁵ Tekintettel arra, hogy az eljárás alá vont nyilatkozata⁵ szerint a vizsgálatl érintett időtartam alatt az ÁHF Zrt. felé nem közvetítettek gyorsHITELEK igénybe venni kívánó ügyfelet, így az ÁHF Zrt. esetében nem került sor a közvetített hitelszerződések adatainak bekérésére.

⁶ Vj-066-004/2009. sz. irat

⁷ Elektronikus tulajdoni lap másolat szolgáltatást tesz lehetővé az illetékes Földhivatalnál.

⁸ Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszer: A VIBER a nagy értékű, sürgős fizetések kiegyenlítésére szolgál, azok automatikus, valós időben történő teljesítésük után véglegesek és visszavonhatatlanok.

15. Az eljárás alá vont az 1. sz. mellékletben felsorolt pénzügyi vállalkozások hitel- és kölcsöntermékeit közvetíti. A pénzügyi intézetek és az eljárás alá vont közötti ügynöki tevékenység végzésére vonatkozó megállapodásokat az üzleti titoknak minősülő Vj-066-008/2009. sz. irat 10. sz. melléklete tartalmazza.

16. A vizsgált időszakban az eljárás alá vont által közvetített, kifolyósított ügyletek – üzleti titoknak minősülő - száma a Vj-066-004/2009 sz. irat 7. pontjában található.

IV. Az eljárás alá vont álláspontja

IV. 1 Vizsgálati szak

17. A PBB Credit Kft. nyilatkozata⁹ szerint a vizsgált időszakban a hirdetésekben megjelent „gyorshitel” keretében az alábbi szolgáltatók alábbi jelzáloghitel termékeit közvetítette:

- Argenta Credit Zrt. – „MaHolnap” konstrukció (1 nap alatt)
- Magyar Ingatlanhitel Zrt. – Gyorshitel „előfolyósítással konstrukció” (48 órán belül)

18. Az eljárás alá vont nyilatkozata¹⁰ alapján a hitelfolyósítások átlagos ideje 3 hét.

19. Az eljárás alá vont álláspontja szerint, az hogy mennyi idő telik el a hitelkérelem benyújtása és a folyósítás között nem a társaságon múlik, hanem azon, hogy az ügyfél időben rendelkezésre bocsát-e minden szükséges dokumentumot. Amennyiben ez megtörténik, úgy álláspontja szerint az 1 napos hitel valóban 1 nap alatt, a 48 órás pedig 48 óra alatt folyósításra kerül.

1 napos gyorshitel

Személyi hitel 1 nap alatt

20. A nyilatkozat szerint ebben a körben OTP személyi hitelt és esetenként Provident személyi hitelt folyósítanak. A Provident hitele esetében partnerükön – aki a Provident képviselője – keresztül történik az ügyintézés, míg az OTP esetében alvállalkozó juttatja el az igényléseket az OTP-hez.

Jelzáloghitel – 1 napos

21. Az 1 napos jelzáloghitel igénylésének feltétele, hogy az igénylő ne szerepeljen a KHR nyilvántartásban, illetve, hogy a fedezetül felajánlott ingatlan tehermentes és budapesti legyen. Az igényléshez az alábbi dokumentumok szükségesek

Személyes okmányok	Fedezetül felajánlott ingatlanra vonatkozóan
Érvényes személyazonosító okmány	5 napnál nem régebbi teljes tulajdoni lap
Lakcímkártya	Alaprajz +fényképek
A személyi szám dokumentálása	Helyszínrajz (csak családi házak esetében)
Adóigazolvány	Közös képviselő igazolása, hogy nincs közösköltség-tartozás
	Távfüteses lakások esetében igazolás, hogy nincs díjtartozás

22. A PBB Credit Kft. az alábbi információkat szolgáltatja az általa a vizsgált időszakban az Argenta Credit Zrt. felé közvetített gyorshitelekkel kapcsolatban:

⁹ Vj-066-008/2009. sz. irat

¹⁰ Vj-066-016/2009. sz. irat 2. sz. melléklete

- a) A Kft. által az eljárás során közölt ügyfélneveket¹¹ a Vj-066-024/2009 vizsgálati jelentés 4.3.1. pontja tartalmazza.
- b) Az eljárás alá vont eggyel több dátumot adott meg, mint ahány ügyfelet¹².

23. Az eljárás alá vont nyilatkozata szerint 2009-ben a hitelpiaci válság miatt az ügyfelek száma drasztikusan lecsökkent, havonta legfeljebb 1 ügyfél kapott ilyen típusú hitelt, tekintettel egyfelől arra, hogy a pénzüzetek nagyon megszigorították az igénylés feltételeit, másfelől, mert az érdeklődők száma is lecsökkent.

24. Az eljárás alá vont nyilatkozata szerint 2009 márciusában már nem közvetített 1 nap alatti gyorshitelt, mivel ez a szolgáltatás már megszűnt, így ilyen tartalmú reklámmal sem rendelkezett.¹³

2 napos gyors hitel – az eljárás alá vont nyilatkozata szerint

25. A 2 napos jelzáloghitel esetében az ügyfél szerepelhet a KHR rendszerben, azonban be kell vonni egy KHR rendszerben nem szereplő családtagot adósként, aki a hitel felvevőjeként szerepel. Jelen esetben is tehermentes ingatlan szükséges a hitel 2 nap alatt történő folyósításához. Amennyiben az ingatlan jelzáloggal terhelt, úgy az utalás szakaszosan történik, melynek során először az ingatlant terhelő jelzálog jogosultjának kerül utalásra a tehermentesítéshez szükséges összeg, és csak a törlési engedély földhivatali iktatása után kerül folyósításra a kölcsön fennmaradó összege. Az igényléshez az alábbi dokumentumok szükségesek

Személyes okmányok	Fedezetül felajánlott ingatlanra vonatkozóan
Érvényes személyazonosító okmány	30 napnál nem régebbi teljes tulajdoni lap
Lakcímkártya	Alaprajz
A személyi szám dokumentálása	Helyszínrajz (csak családi házak esetében)
Adóigazolvány	

26. A PBB Credit nyilatkozata szerint nem rendelkezik olyan nyilvántartással, mely külön kezelné a Magyar Ingatlanhitel Zrt. felé közvetített gyorsHITEKET és az egyéb kondíciójú hiteleket, így a Magyar Ingatlanhitel Zrt. felé közvetített gyorsHITEK listájával nem rendelkezik. Az eljárás alá vont ugyanakkor megküldte az általa a vizsgált időszakban a Magyar Ingatlanhitel Zrt. felé közvetített valamennyi (tehát nem csak gyors-) hitel listáját, mely 28 dátumot és nevet tartalmaz (a dátumokat és az ügyfelek neveit a Vj-066-024/2009 vizsgálati jelentés 4.3.2. pontja tartalmazza).

27. Az eljárás alá vont – nyilatkozata szerint - nem rendelkezik arra vonatkozó nyilvántartással/adattal, hogy a nem „gyors hitel” szerződést kötött ügyfelek kívántak-e és milyen arányban „gyors hitel” szerződést kötni.

3 napos gyors hitel

¹¹ Az Argenta Credit Kft. kevesebb ügyfél nevét adta meg (vö. 36. pont). A két nyilatkozatban szereplő nevek között csak egy közös van.

¹² A szolgáltatott adatok alapján nem meghatározható, hogy a fenti dátumok az igénylés benyújtásának, a szerződéskötés időpontjának, illetve a hitel folyósításának dátumai-e, illetve az sem, hogy mely ügyfélhez mely időpont tartozik. Eljárás alá vont eggyel több időpontot - 2008.09.19., 2008.10.03, 2008.10.03., 2008.10.18, 2008.11.19., 2008.11.25, 2008.11.25. - adott meg, mint hiteligenlylöt. Lásd ezzel kapcsolatban az Argenta Credit Zrt. nyilatkozatát a 35. pontban.

¹³ Az iratokból megállapítható azonban, hogy eljárás alá vont 2009 márciusában a 3 napos hitel mellett hirdetett 2 napos gyorshitelt is, valamint 2009 májusától ismét hirdetett 2 napos és 1-3 napos gyorshitelt is (39. d), és e) pontok). A vizsgálók észrevételezték továbbá, hogy az eljárás alá vont internetes honlapján futó banneren 2009. augusztus 28.-án is olvasható volt, hogy: „Gyors hitel 1 nap alatt!”

28. A PBB Credit Kft. 2009 márciusában gyorsított 3 nap alatti folyósítás mellett hirdetett. Az eljárás alá vont nyilatkozata alapján ezen hitelkonstrukció folyósításának feltételei, hogy az ügyfél rendelkezzen a finanszírozó bank/pénzüzet által elfogadott értékbecsléssel, az ügyfél ne legyen a KHR¹⁴ rendszerben nyilvántartva, a fedezetül szolgáló ingatlan pedig tehermentes és budapesti székhelyű legyen.

Amennyiben az előbbi feltételek fennállnak, úgy a hitelgénylő nyomtatvány kitöltését követően – még aznap – az eljárás alá vont leadja a hitelkérelmet, az értékbecslést, a tulajdoni lapot, az ügyfél adatait a finanszírozó banknak vagy pénzüzetnek, mely adatokat a finanszírozó intézmény még ugyanezen a napon vagy a következő napon elbírál. Ezt követően - tehát még az elbírálás napján vagy az azt követő napon - kerül sor a hitelszerződés megkötésére, melyet követ a szerződés ingatlan-nyilvántartásba való iktatása, melyet követően 24 órán belül megtörténik a folyósítás.

„Egyedülálló szolgáltatás”

29. Az eljárás alá vont nyilatkozata szerint a hirdetéseiben azért került feltüntetésre a szolgáltatás egyedülállóságára történő utalás, mert az eljárás alá vont több olyan pénzüzettel, illetve pénzügi vállalkozással (többek között a Magyar Ingatlanhitel Zrt.-vel és a Carion Ingatlanfinanszírozási Centrum Zrt.-vel) kötött egyedi szerződést, melynek keretében a PBB Credit Kft. által közvetített ügyfelek olyan kondíciókkal juthattak hitelhez ezen pénzügi vállalkozásoknál, amilyen feltételeket, amelyeket önállóan az „utcaról besétálva” vagy más hitelközvetítő által sem kaphattak volna.

Ezen egyedi kedvezmények közé tartozik¹⁵ általában a kezelési költség elengedése, illetve a gyorsított hitelbírálati eljárás lefolytatása.

30. Az eljárás alá vont beszámolt arról, hogy az előző pontban említett megállapodások szóban, illetve ráutaló magatartással jöttek létre, így erről írásos dokumentum nem áll az eljárás alá vont rendelkezésére.

31. A Magyar Ingatlanhitel Zrt., illetve a Carion Ingatlanfinanszírozási Centrum Zrt. általános Üzletszabályzatát a Vj-066-008/2009. sz. irat 12. sz. melléklete tartalmazza.

32. A Carion Ingatlanfinanszírozási Centrum Zrt. nyilatkozata¹⁶ alapján a társaságnak a PBB Credit Kft.-vel egyedi megállapodása van, mely alapján a PBB Credit Kft. által közvetített ügyfelek számára a kölcsönkérelmek elbírálása során egyedi kedvezményeket biztosítanak.

33. A Carion Ingatlanfinanszírozási Centrum Zrt. további nyilatkozata értelmében¹⁷ az egyedi kondíciók az egyes ügyletek elbírálása során minden esetben külön mérlegeléssel kerülnek megállapításra. A kedvezmények a gyorsított hitelbírálatban, a kezelési költség elengedésében, az óvadék összegének csökkentésében, a közjegyzői díj megelőlegezésében, esetlegesen a szerződéskötési díj mértékének csökkentésében merülnek ki. Az előbbieken túlmenően a PBB Credit Kft. által közvetített azon ügyfeleknek is nyújtott kölcsönt a társaság, akiknek az ingatlanát végrehajtási jog terhelte, illetve olyanoknak is, akik aktív BAR státusszal rendelkeztek, mely esetben az aktív BAR státuszokat a társaság a folyósított kölcsön összegéből rendezte.

¹⁴ Központi Hitelinformációs Rendszer (korábbi nevén a Bankközi Adós- és Hitelinformációs Rendszer – BAR)

¹⁵ Vj-066-008/2009. sz. irat

¹⁶ Vj-066-008/2009. sz. irat 11. sz. melléklete

¹⁷ Vj-066-014/2009. sz. irat

34. A PBB Credit Kft. által közvetített ügyfelek által megfizetendő költségek az ügyfél által felvett kölcsön összegétől, valamint az előbbieken ismertetett egyedi kedvezmények mértékétől függenek.

IV. 2. Versenytanácsi szak

35. Az eljárás alá vont a Versenytanács előzetes álláspontjára nem tett írásbeli észrevételt és a tárgyaláson sem jelent meg.

V.

Gyorshitelek a pénzüzetek nyilatkozatai szerint

1 napos/24 órás gyors hitel

Argenta Credit Zrt.

35. Az Argenta Credit Zrt. az alábbiakat nyilatkozta¹⁸ a PBB Credit Kft. által a részére közvetített gyors hitelekkel kapcsolatban:

Adós neve ¹⁹	Hitelkérelem beérkezése	Szerződéskötés időpontja	Hitelfolyósítás időpontja
P. Gy. P-né	2008.09.17.	2008.09.17.	2008.09.18. 15:47
F. O.	2008.10.09.	2008.10.09.	2008.10.10. 15:33
T. Zs.	2008.10.10.	2008.10.10.	2008.10.14 15:38

36. Az Argenta Credit Zrt. nyilatkozata szerint a hitelkérelem beérkezése időpontjának az a nap tekintendő, amelyen a hitelkérelem hiánytalanul kitöltve, valamennyi előírt mellékletével együtt az Argenta Credit Zrt.-hez beérkezik. Ez az időpont tehát nem feltétlenül egyezik meg a hitelkérelemn szereplő keltezéssel. A hitelkérelem beérkezése és a szerződéskötés időpontja a nyilatkozat szerint pontosabban nem határozható meg, így az a megjelölt napon az ügyfélfogadás időpontjában történt.

2 napos/48 órás gyors hitel

37. A Magyar Ingatlanhitel Zrt. által beküldött adatszolgáltatás²⁰ szerint a PBB Credit Kft. által a Magyar Ingatlanhitel Zrt. felé 2008. szeptember 1. és 2009. május 19. között közvetített előfolyósítással nyújtott kölcsönügyletek dátumai az alábbiak voltak:

¹⁸ Vj-066-015/2009. sz. irat

¹⁹ Az ügyfelek neveit a Vj-066/./2009 vizsgálati jelentés 4.3.1. pontja tartalmazza.

²⁰ Vj-066-016/2009. sz. irat

Adós neve ²¹	Hitelkérelem kelte	Szerződéskötés dátuma	Folyósítás dátuma
K. A-né	2008.09.09.	2008.09.11.	2008.09.15.
L. J. J-né	2008.09.10.	2008.10.16.	2008.09.17.
M. É. V.	2008.08.18	2008.09.09.	2008.09.12.
Dr. O. M.	2008.08.27.	2008.09.11.	2008.09.15.
H. L.	2008.10.09.	2008.10.09.	2008.10.21.
K. K. M.	2008.10.06	2008.10.09.	2008.10.10.
Zs. Z.	2008.12.05	2008.12.11.	2008.12.16.

38. A Magyar Ingatlanhitel Zrt. nyilatkozata szerint a fenti adatokról órára pontos nyilvántartással nem rendelkezik, azonban az egyes szerződéskötések jellemzően a délelőtti órákban történtek.

VI.

A gyors hitel időtartamára vonatkozó állítások az eljárás alá vont által közzétett tájékoztatásokban

39. Az eljárás alá vont által közzétett reklámok az alábbi módokon tájékoztatták a fogyasztókat a hitelhez jutáshoz szükséges időtartam nagyságáról.

a) „Gyors hitel akár 1 nap alatt”

a Budapesti Piac újságban az alábbi napokon megjelent hirdetésekben:

2008. szeptember 24.	(XV. Évf. 36. szám)	6. old.	SOS Hitelcentrum
2008. október 1.	(XV. Évf. 37. szám)	6. ”	”
2008. október 8.	(XV. Évf. 38. szám)	8. ”	”
2008. október 15.	(XV. Évf. 39. szám)	7. ”	”
2008. október 22.	(XV. Évf. 40. szám)	3. ”	”
2008. október 29.	(XV. Évf. 41. szám)	6. ”	”
2008. november 5.	(XV. Évf. 42. szám)	7. ”	”
2008. november 12.	(XV. Évf. 43. szám)	8. ”	”
2008. november 19.	(XV. Évf. 44. szám)	6. ”	”
2008. november 26.	(XV. Évf. 45. szám)	8. ”	”
2008. december 3.	(XV. Évf. 46. szám)	8. ”	”
2008. december 10.	(XV. Évf. 47. szám)	11. ”	”
2009. január 21.	(XVI. Évf. 1. szám)	8. ”	”
2009. január 28.	(XVI. Évf. 2. szám)	6. ”	”
2009. február 4.	(XVI. Évf. 3. szám)	8. ”	”
2009. február 11.	(XVI. Évf. 4. szám)	10. ”	”
2009. február 25.	(XVII. Évf. 6. szám)	6. ”	”

b) „Gyors jelzáloghitel banki háttérrel 24 órán belül is”

az Express hirdetési újság alábbi számaiban megjelent hirdetésekben:

2008. december 8.
2008. december 10.
2008. december 12.
2008. december 15.
2008. december 17.

²¹ Az ügyfelek neveit a Vj-066/./2009 vizsgálati jelentés 4.3.2. pontja tartalmazza.

2008. december 18.

2008. december 19.

c) „Gyorshitel 1 nap alatt”, illetőleg „A pénzhez 24 órán belül hozzájuthat készpénzben!”, továbbá „S.O.S. Hitel azonnal!”

az eljárás alá vont internetes honlapján (www.gyorshitelek.shp.hu) jelent meg

d) „Gyors jelzáloghitel Budapesten 2 nap alatt, egyéb kiemelt településeken 5 nap alatt”

da) a Budapesti Piac újság alábbi számaiban

2008. október 8.	(XV. Évf. 38. szám)	8. old.	Express Hitelcentrum
2008. október 15.	(XV. Évf. 39. szám)	6. ”	”
2008. október 22.	(XV. Évf. 40. szám)	3. ”	”
2008. október 29.	(XV. Évf. 41. szám)	6. ”	”
2008. november 5.	(XV. Évf. 42. szám)	6. ”	”
2008. november 12.	(XV. Évf. 43. szám)	8. ”	”
2008. november 19.	(XV. Évf. 44. szám)	6. ”	”
2008. november 26.	(XV. Évf. 45. szám)	8. ”	”
2008. december 3.	(XV. Évf. 46. szám)	8. ”	”
2008. december 10.	(XV. Évf. 47. szám)	10. ”	”
2009. február 4.	(XVI. Évf. 3. szám)	9. ”	”
2009. február 11.	(XVI. Évf. 4. szám)	11. ”	”
2009. február 18.	(XVII. Évf. 5. szám)	7. ”	”
2009. február 25.	(XVII. Évf. 6. szám)	7. ”	”
2009. március 4.	(XVII. Évf. 7. szám)	4. ”	”
2009. március 11.	(XVII. Évf. 8. szám)	4. ”	”
2009. május 6.	(XVII. Évf. 16. szám)	7. ”	”
2009. május 20.	(XVII. Évf. 18. szám)	4. ”	”

db) az Express hirdetési újságban

a 2009. február 10., 11., 12., 17., 18., 19., 23., 25., 26., illetve
a 2009. március 3., 4., 5-én megjelent hirdetésekben.

e) „Gyorshitel 1-3 nap alatt”

a Budapesti Piac újságban az alábbi napokon megjelent hirdetésekben:

2009. május 6. (XVII. Évf. 16. szám) 7. old. www.gyorshitel.hu
2009. május 13. (XVII. Évf. 17. szám) 4. ” ”

f) „Gyorshitel 3 nap alatt”

a Budapesti Piac újságban az alábbi napokon megjelent hirdetésekben:

2009. március 11. 4. old. SOS Hitelcentrum
2009. március 18. 4. ” ”
2009. március 25. 4. ” ”
2009. április 1. 7. ” ”
2009. április 8. 6. ” ”
2009. április 15. 2. ” ”
2009. április 22. 4. ” ”
2009. április 29. 2. ” ”

Kommunikációs eszközök, azok megjelenési és költség adatai

40. Az eljárás alá vont nyilatkozata szerint a vizsgált időtartam alatt általa megjelentetett tájékoztatásokkal kapcsolatos – üzleti titoknak minősülő - költségek a Vj-66-018/2009. sz. beadványban találhatók.

VII. Jogi háttér

Jogi szabályozás

41. A 2008. szeptember 1-jétől tanúsított magatartások vonatkozásában a GVH hatásköre az Fttv. 10. §-ának (3) és (5) bekezdésein, illetékessége a Tpv. 46. §-án alapul. E rendelkezések értelmében a GVH kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt indított ügyekben, ha a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas, illetékessége pedig az ország egész területére kiterjed.

42. Az Fttv. 1. §-ának (1) bekezdése szerint ez a törvény állapítja meg az áruhoz kapcsolódó, a kereskedelmi ügylet lebonyolítását megelőzően, annak során és azt követően a fogyasztóval szemben alkalmazott kereskedelmi gyakorlatokra, valamint az ilyen kereskedelmi gyakorlat tekintetében alkalmazott magatartási kódexekre vonatkozó követelményeket, és az azok megsértésével szembeni eljárás szabályait. Ugyanezen szakasz

43. Az Fttv. 1. §-ának (2) bekezdése szerint a törvény hatálya arra a kereskedelmi gyakorlatra terjed ki, amely a Magyar Köztársaság területén valósul meg, továbbá arra is, amely a Magyar Köztársaság területén bárkit fogyasztóként érint.

44. Az Fttv. 2. §-ának a) pontja szerint fogyasztó az önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személy. Ugyanezen jogszabályhely d) pontja szerint kereskedelmi gyakorlat a vállalkozásnak, illetve a vállalkozás érdekében vagy javára eljáró személynek az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló magatartása, tevékenysége, mulasztása, reklámja, marketingtevékenységek vagy egyéb kereskedelmi kommunikációja, valamint h) pontja szerint ügyleti döntés a fogyasztó arra vonatkozó döntése, hogy kössön-e, illetve hogyan és milyen feltételek mellett kössön szerződést, továbbá hogy gyakorolja-e valamely jogát az áruval kapcsolatban.

45. Az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdése alapján tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat. Ugyanezen szakasz (3) bekezdésének értelmében tisztességtelen különösen az a kereskedelmi gyakorlat, amely megtévesztő vagy agresszív.

46. Az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdése szerint megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely valótlan információt tartalmaz, vagy valós tény - figyelemmel megjelenésének valamennyi körülményére olyan módon jelenít meg, hogy megtéveszti vagy alkalmas arra, hogy megtéveszse a fogyasztót az alábbiak közül egy vagy több tényező tekintetében és ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas:

- a) az áru létezése, természete, figyelembe véve a termékmegnevezésére vonatkozó jogszabályi előírásokat is,
- b) az áru lényeges jellemzői, így különösen ba) kivitelezése, összetétele, műszaki jellemzői, tartozékai, bb) mennyisége, bc) származási helye, eredete, bd) előállításának vagy

szolgáltatásának módja és időpontja, be) beszerezhetősége, szállítása, bf) alkalmazása, a használatához, fenntartásához szükséges ismeretek, bg) az adott célra való alkalmassága, a használatától várható eredmények, előnyei, bh) veszélyessége, kockázatai, bi) környezeti hatásai, bj) az egészségre gyakorolt hatása, vagy bk) tesztelése, ellenőrzöttsége vagy annak eredménye,

c) az áru ára, illetve díja, az ár, illetve díj megállapításának módja, különleges árkedvezmény vagy árelőny megléte,

d) az áru igénybevételéhez kapcsolódó adómentesség, adókedvezmény vagy más adóelőny,

e) az áruhoz kapcsolódóan valamely szolgáltatás, alkatrész, csere vagy javítás szükségessége,

f) az áruhoz kapcsolódóan biztosított ügyfélszolgálat és panaszkezelés,

g) a vállalkozás vagy képviselőjének személye, jellemzői és jogai, így különösen az ilyen minősége, a jogállása, társulásokban való részvétele és kapcsolatai, vagyona, szellemi alkotásokon fennálló jogai és kereskedelmi tulajdonjoga, engedélye, képesítései, díjai és kitüntetései,

h) a vállalkozás kötelezettségvállalásának mértéke, a kereskedelmi gyakorlat indítékai, az értékesítési folyamat természete, a szponzorálásra, a vállalkozás vagy az áru jóváhagyására vonatkozó bármely állítás vagy jelzés, vagy

i) a fogyasztó jogai, illetve a fogyasztót az ügylet folytán esetlegesen terhelő hátrányos jogkövetkezmények kockázata.

47. Az Fttv. 6. § (2) bekezdése szerint megtévesztő kereskedelmi gyakorlat továbbá

a) az a kereskedelmi gyakorlat, amely más vállalkozással, illetve annak cégnevével, árujával, árujelzőjével vagy egyéb megjelölésével való összetévesztésre vezethet,

b) az olyan magatartási kódexben foglalt követelmény be nem tartása, amelynek a vállalkozás alávetette magát, amennyiben a vállalkozás ba) a követelmény betartására nem csupán szándéknyilatkozat formájában, hanem igazolható módon kötelezettséget vállalt, és bb) a kereskedelmi gyakorlat keretében utal a kódexnek való alávetettségére, ha ez valamennyi tényszerű körülmény figyelembevételével a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas.

48. Az Fttv. 7. § (1) bekezdése értelmében megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely

a) - figyelembe véve valamennyi tényszerű körülményt, továbbá a kommunikáció eszközeinek korlátait - az adott helyzetben a fogyasztó tájékozott ügyleti döntéséhez szükséges és ezért jelentős információt elhallgat, elrejt, vagy azt homályos, érthetetlen, félreérthető vagy időszerűtlen módon bocsátja rendelkezésre, vagy nem nevezi meg az adott kereskedelmi gyakorlat kereskedelmi célját, amennyiben az a körülményekből nem derül ki, és

b) ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas (a továbbiakban: megtévesztő mulasztás).

(2) Ha a kommunikáció eszköze térbeli vagy időbeli korlátokat támaszt, ezeket az akadályokat és minden olyan intézkedést, amelyet a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója annak érdekében tett, hogy az információt más módon eljuttassa a fogyasztókhöz, figyelembe kell venni annak megítélésénél, hogy fennállt-e megtévesztő mulasztás.

49. Az Fttv. 14. §-a alapján a vállalkozás – az eljáró hatóság felhívására – a kereskedelmi gyakorlat részét képező tényállítás valóságát igazolni köteles. Ha a vállalkozás nem tesz eleget ennek a kötelezettségnek, úgy kell tekinteni, hogy a tényállítás nem felelt meg a valóságnak. Erre a vállalkozást a hatóság felhívásában figyelmeztetni kell.

50. Az Fttv. 19. §-ának c) pontja alapján a GVH a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelenségének megállapítására irányuló versenyfelügyeleti eljárásában a Tpv. rendelkezéseit alkalmazza, az Fttv.-ben meghatározott eltérésekkel.

51. A Tpv. 75. §-ának (1) bekezdése értelmében ha a hivatalból indult versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált magatartás tekintetében az ügyfél kötelezettséget vállal arra, hogy magatartását meghatározott módon összhangba hozza e törvény, illetve az EK-Szerződés 81-82. cikkének rendelkezéseivel, és a közérdek hatékony védelme e módon biztosítható, az eljáró versenytanács végzéssel - az eljárás egyidejű megszüntetésével - kötelezővé teheti a vállalat teljesítését, anélkül, hogy a végzésben a törvényt sértés megvalósulását, vagy annak hiányát megállapítaná. A végzés ellen külön jogorvoslatnak van helye (82. §). Az Fttv. 27. § (3) bekezdése szerint a Tpv. 75. §-a szerinti kötelezettségvállalás alkalmazásának akkor is helye lehet, ha az ügyfél a vizsgált magatartással időközben felhagyott. Ilyen esetben a magatartás megismétlésétől való tartózkodásra lehet kötelezettséget vállalni.

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése értelmében az (1) bekezdés szerinti végzés meghozatala nem zárja ki azt, hogy az ügyben - a körülmények lényeges változása miatt, illetve akkor, ha a végzés a döntés meghozatala szempontjából fontos tény félrevezető közlésén alapult - újabb versenyfelügyeleti eljárás kerüljön megindításra. Az újabb versenyfelügyeleti eljárás során rendelkezni kell a korábban az (1) bekezdés alapján hozott végzésről.

A Versenytanács általános versenyjogi gyakorlata

52. A Versenytanács álláspontja szerint (lásd: 162/2008. sz. végzés) a kereskedelmi kommunikáció a fogyasztók megtévesztésére akkor alkalmas, ha a benne megfogalmazott állítások valótlanúságára figyelemmel őket tévedésbe ejtheti vagy tévedésben tarthatja, ha a kereskedelmi kommunikációban szereplő információk kellő alapot adhatnak arra, hogy a fogyasztóban téves képzetek alakuljanak ki az adott áru tartalmáról, lényeges tulajdonságairól, illetve az áru igénybevételének feltételeiről.

53. A versenytanács Vj-139/2009. sz. végzésében kiemeli, hogy megítélése szerint a reklám üzenetének vizsgálata során nem szabad a reklám egy részét - [...] - kiragadni, hanem a reklám egészét, összhatását kell vizsgálni. A reklámozó betűmérettel, élénk színek alkalmazásával irányítja az olvasó figyelmét a számára leginkább fontos közlésekre.

VIII.

A vizsgált magatartás értékelése

Általános kérdések

Jogsabályok alkalmazhatósága

54. Az eljárás alá vont magatartása a Tpv. III. fejezete 2008. szeptember 1-jétől hatályos rendelkezései alapján nem értékelhető, mivel a sérelmezett tájékoztatás a PBB Credit Kft. szolgáltatása igénybevételének előmozdítására irányuló közlés, így a Grt. 3. §-ának d) pontja szerinti gazdasági reklám, ezáltal a Tpv. 8/A. §-ának figyelembevételével a Grt. rendelkezései lennének alkalmazandóak.

55. Amennyiben a közölt állítás esetlegesen a Grt. 3. § h) pontja szerinti megtévesztő reklámként minősülne is, a címzettje nem kizárólag vállalkozás vagy önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységén kívül eső célok érdekében eljáró nem természetes személy, így a magatartás a Grt. 2. §-a alapján a Grt. rendelkezései alapján nem ítéltető meg.

56. A fentiek alapján tehát a sérelmezett magatartásokkal kapcsolatos tájékoztatások a Grt. 3. §-ának d) pontja szerinti gazdasági reklámnak minősülnek, melynek címzettjei ugyanakkor nem a Grt. 2. §-ában meghatározott vállalkozások vagy önálló foglalkozásukon és gazdasági tevékenységükön kívül eső célok érdekében eljáró nem természetes személyek, hanem az Fttv. 2. §-ának a) pontjában meghatározott természetes személy fogyasztók voltak, így Grt. 2. §-ának valamint az Fttv. 1. §-ának (2) pontja együttes értelmezése alapján az Fttv. alkalmazhatósága állapítható meg.

Hatáskör

57. Az Fttv. 10. §-ának (3) bekezdése alapján a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt a GVH jár el, ha a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas.

58. Az Fttv. 11. §-ának (1) bekezdése értelmében a gazdasági verseny érdemi érintettségének megállapításánál – a jogsértéssel érintett piac sajátosságainak figyelembevételével – az alábbi szempontok irányadóak: az alkalmazott kereskedelmi gyakorlat kiterjedtsége, figyelemmel különösen a kommunikáció eszközének jellegére, a jogsértéssel érintett földrajzi terület nagyságára, a jogsértéssel érintett üzletek számára, a jogsértés időtartamára vagy a jogsértéssel érintett áru mennyiségére, vagy a jogsértésért felelős vállalkozás mérete a nettó árbevétel nagysága alapján.

59. Az Fttv. 11. §-ának (2) bekezdése alapján a gazdasági verseny érdemi érintettsége minden egyéb körülményre tekintet nélkül fennáll, ha ... b) a kereskedelmi országos terjesztésű időszakos lap vagy legalább három megyében terjesztett napilap útján valósul meg.

60. Egy kereskedelmi gyakorlatként kezelendő és erre tekintettel állapítandó meg a GVH hatásköre az ugyanazon termék(ek)re vonatkozó, azonos tartalmú kereskedelmi gyakorlatok esetén.

Az eljárás alá vont által alkalmazott kereskedelmi gyakorlat megjelent egyrészt az országosan terjesztett Expressz hirdetési napilapban, amely esetében az Fttv. 11. §-a (2) bekezdésének b) pontja alapján megállapítható a verseny érdemi érintettsége, másrészt a bejelentett saját internetes honlapján (www.gyorshitelek.shp.hu), illetve a Budapesti Piac hirdetési újságban, amelyek esetében – figyelemmel az Expresszben megjelent hirdetésre is – az Fttv. 11.§-ának (1) bekezdése a) pontja figyelembevételével kiterjedt kommunikáció részeként minősülnek a közzétettek.

A fentiek alapján a vizsgált magatartás kapcsán megállapítható, hogy a kommunikációs gyakorlat egésze alkalmas lehetett a gazdasági verseny érdemi befolyásolására, tekintettel arra, hogy a vizsgált termékek kapcsán alkalmazott kommunikációs eszközök a fogyasztók széles körét érhették el.

Az értékelés módszere

61. Az Fttv. hármaskövetelményrendszer vezet be azáltal, hogy definiálja a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot (3. § (2) bekezdés), a megtévesztő (6-7. §) és agresszív (8. §) kereskedelmi gyakorlatot, továbbá a mellékletben szereplő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok példálózó felsorolását. A szabályozás logikájából (generális-speciális viszony) adódóan mindig azon tényállási elemeket kell vizsgálni, amelyeknek a magatartás különösen megfeleltethető, az általánosabb tényállási elemeket nem, hiszen azokat a jogalkotó megvalósultnak tekinti.

A versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált, az eljárás által tanúsított kereskedelmi gyakorlat az Fttv. mellékletében meghatározott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok közül egyiket sem valósítja meg.

Ahhoz, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat ténye bizonyítást nyerhessen, jelen eljárásban érintett magatartás vonatkozásában egyfelől azt kell bizonyítani, hogy a PBB Credit Kft. magatartása alkalmas volt arra, hogy a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készítse, amelyet egyébként nem hozott volna meg, továbbá azt, hogy az ezen döntés alapjául szolgáló információ megtévesztő volt, akár akként, hogy a valótlan információt, vagy valós információt megtévesztésre alkalmas módon tett közzé, akár úgy, hogy a tájékozott ügyleti döntéséhez szükséges és ezért jelentős információt elhallgatott, elrejtett, homályos, félreérthető, időszerűtlen módon bocsátott rendelkezésre (azaz az Fttv. 6. és 7. §-ai szerinti jogsértés megvalósulását).

A fogyasztó

62. A PBB Credit Kft. (mint vállalkozás) a vizsgált kereskedelmi gyakorlatot nem egy speciális (mint például kora, hiszékenysége vagy szellemi vagy fizikai fogyatékossága miatt különösen kiszolgáltatott) közönség, hanem általában a bevásárlását végző végső fogyasztók számára tette közzé, így a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelenségének megítélésekor az Fttv. 4. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, ésszerűen eljáró átlagfogyasztó magatartása veendő figyelembe.

Ügyleti döntés

63. A fogyasztói döntések befolyásolására alkalmasság szempontjából lényegesnek az a tulajdonság tekinthető, amelynek a versenytársak vagy a versenyző termékek közötti választás során jelentősége lehet. A jogi értékelés szempontjából relevanciával bíró fogyasztói döntés meghozatala egy folyamat, amelynek nemcsak az egészét, hanem egyes szakaszait is védi a jog a maga eszközeivel. Ez a folyamat a fogyasztók figyelmének felkeltését is magában foglalja, s a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen magatartások, kereskedelmi gyakorlatok tilalma már e szakasszal kapcsolatban is érvényesülést kíván, így ez sem történhet tisztességtelen módon. Nemcsak az olyan magatartás jogellenes, amely kizárólagosan meghatározza a fogyasztó döntését, hanem minden olyan magatartás, amely érdemben kihatással van a folyamatra – ideértve a figyelem felkeltését is. Általában jogsértést eredményez, ha ezen kapcsolatfelvétel alapja, elindítója egy tisztességtelen magatartás, kereskedelmi gyakorlat, így különösen egy tisztességtelen reklám.

64. Az Fttv. körében a fentieket támasztják alá az alábbiak:

Az Fttv. 1. §-ának (1) bekezdése az Fttv.-t rendeli alkalmazni az áruhoz kapcsolódó, a kereskedelmi ügylet lebonyolítását megelőzően, annak során és azt követően a fogyasztóval szemben alkalmazott kereskedelmi gyakorlatokra, külön is emlékeztetve az Fttv. 2. §-ának d) pontjára, amely a kereskedelmi gyakorlat körébe tartozó magatartások között külön is nevesíti a reklámot. Mindezen nem változtat a 2. § ügyleti döntés fogalmát rögzítő h) pontja sem, amely vonatkozásában (figyelemmel a törvény indoklására is) kiemelendő, hogy annak tartalma eltávolodik a fogyasztó gazdasági döntéseinek szigorúan a magánjog szerinti szerződési akarat kifejezéseiként való értékelésétől. Így ügyleti döntésnek minősül, pl. a fogyasztó azon döntése, mely során azonosítja a szükségletét, s azt, hogy szükségletét kielégítendő a versenytársak közül melyik vállalkozást, annak melyik termékét, szolgáltatását, milyen feltételekkel választja,

65. Az eljárás alá vonttal kapcsolatba lépő fogyasztók a következő ügyleti döntéseket hozzák meg:

- a) a vizsgált tájékoztatások észlelése után döntés az eljárás alá vont telefonos vagy személyes megkereséséről,
- b) a személyes találkozás során/után döntés az ügynöki megbízási szerződés megkötéséről,
- c) döntés a hitelező és a hitelkonstrukció kiválasztásáról,
- d) döntés a hitelszerződés megkötéséről.

66. A jelen eljárás szempontjából releváns – vagyis a vizsgált kereskedelmi gyakorlat által alapvetően befolyásolt - ügyleti döntést a fogyasztók akkor hozzák, amikor elhatározzák az eljárás alá vont telefonos vagy személyes megkeresését.

Kereskedelmi gyakorlat

67. Az Fttv. definíciója szerint kereskedelmi gyakorlat a vállalkozásnak, illetve a vállalkozás érdekében vagy javára eljáró személynek az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló magatartása, tevékenysége, mulasztása, reklámja, marketingtevékenysége vagy egyéb kereskedelmi kommunikációja. A kereskedelmi kommunikáció pedig a vállalkozás önálló foglalkozásával vagy gazdasági tevékenységével közvetlenül összefüggésben történő információközlés, függetlenül annak megjelenési módjától, eszközétől.

A fentiekre való tekintettel a jelen versenyfelügyeleti eljárás szempontjából a versenytanács kereskedelmi gyakorlatnak tekinti az Express Hirdetés újságban, a Budapesti piac újságban, illetve az eljárás alá vont internetes honlapján megjelent hirdetéseket.

A tényállásra vonatkozó nyilatkozatok ellentmondásainak feloldása a versenytanács álláspontja szerint

68. Az eljárás alá vont 22. pontban és az Argenta Credit Zrt. 35. pontban rögzített nyilatkozata között ellentmondás húzódik: az eljárás alá vont több ügyfélről számol be, akik gyors hitelre vonatkozó hitelkérelmét a vizsgált időszakban az Argenta Credit Zrt. felé közvetítette, az Argenta Credit Zrt. által említett egyik ügyfél nem szerepel az eljárás alá vont által benyújtott listán, illetve az eljárás alá vont által beküldött dátumok egyik esetben sem felelnek meg az Argenta Credit Zrt. által megadott, a gyors hitelt igénylő ügyfelekhez kapcsolódó időpontoknak. Figyelemmel arra is, hogy eljárás alá vont adatszolgáltatása önmagában is ellentmondó, hiszen az ügyfelek száma és a szerződések időpontjainak száma eltérő, ezért a versenytanács az Argenta Credit Zrt. adatszolgáltatását tartotta irányadónak.

69. Az eljárás alá vont 25. pontban és a Magyar Ingatlanhitel Zrt. 37. pontban ismertetett nyilatkozata között több ellentmondás is megfigyelhető.

a) A Magyar Ingatlanhitel Zrt. által megnevezett ügyfelek kevesebb, mint fele szerepel a PBB Credit által beküldött – állítása szerint – valamennyi Magyar Ingatlanhitel Zrt. felé közvetített ügyfelet tartalmazó listán. A versenytanács a Magyar Ingatlanhitel Zrt. nyilatkozatát fogadta el.

b) Azon ügyfelek esetében, akik a Magyar Ingatlanhitel Zrt. és a PBB Credit Kft. nyilvántartásában is szerepelnek, a PBB Credit Kft. által becsatolt dátumok nem felelnek meg a Magyar Ingatlanhitel Zrt. által beküldött dátumok közül sem a hitelkérelem, sem a szerződéskötés, sem a folyósítás dátumának. Az előbbieken alapján tehát nem megállapítható, hogy a PBB Credit Kft. Vj-066-008/2009. sz. irat 14. sz. mellékleteként becsatolt, a Magyar Ingatlanhitel Zrt. felé közvetített valamennyi ügyfélnévhez tartozó dátumok mire vonatkoznak.

A vizsgált magatartás értékelése az Fttv. rendelkezései alapján

70. Jelen eljárás azt hivatott megválaszolni, hogy megfelelő volt-e az ügyfelek által kapott tájékoztatás a PBB Credit Kft. által hirdetett szolgáltatások lényeges tulajdonságai tekintetében, nevezetesen a hitelhez jutás időtartamára, illetve a szolgáltatása egyedülállóságára vonatkozóan.

A szolgáltatás gyorsasága

71. A jelen eljárásban vizsgált reklámokban szereplő napokban vagy órákban kifejezett határidő a gyors hitel kifejezéshez kapcsolódik. A versenytanács megítélése szerint a reklámokban szereplő határidőt a fogyasztó olyan időtartamként értelmezi, mint aminek a kezdete a hirdetést feladó vállalkozó fogyasztó általi - megfelelő iratok birtokában történő – felkeresésének időpontja, míg a vége a hitel tényleges folyósításának ideje. A fogyasztó számára ugyanis az a fontos, hogy mennyi idő alatt jut ténylegesen pénzhez. A fogyasztó számára lényegtelen, hogy ezen időtartamon belül meddig tartanak az egyes szakaszok, nevezetesen az, hogy a reklámozó felkeresését követően mennyi idő alatt kerül kitöltésre a hiteligénylés, vagy, hogy mennyi idővel később írják alá a kölcsönszerződést, továbbá, hogy a kölcsönszerződés megkötésétől még mennyi ideig kell, hogy várakozzon a készpénz kifizetéséig, vagy a kölcsönnek a megadott számlán való jóváírásáig.

72. A reklámokban ígért határidő teljesüléséhez több jogalany gyors munkavégzése szükséges:

- a) kell az eljárás alá vont gyorsasága a szükséges dokumentumok ellenőrzése és a hitelkérelem kitöltése kapcsán, valamint a kérelem haladéktalan eljuttatása a hitelintézethez,
- b) kell a hitelintézet gyors hitelbírálata és ennek sikere esetén a gyors szerződéskötés,
- c) kell az, hogy az eljárás alá vont gyorsan eljuttassa a dokumentumokat a földhivatalba és onnan vissza a pénzintézethez,
- d) kell a gyors földhivatali ügyintézés is, hiszen az ingatlanra vonatkozó biztosítéki megállapodást iktatnia kell,
- e) kell a hitelintézet gyorsasága a széljegyes tulajdoni lap beszerzése és a haladéktalan folyósítás érdekében, végezetül
- f) kell az ügyfél aktív együttműködése, hogy mindig jelen legyen a különböző helyszíneken, amikor alá kell írnia valamilyen dokumentumot.

73. Az eljárás alá vont adatszolgáltatásaiból nem derül fény arra, hogy az általa közvetített hitelek folyósítása valóban a meghirdetett időn belül sor került. A gyors hitelek folyósításának tényleges időpontjáról így csak a PBB Credit Kft.-vel szerződéses kapcsolatban álló pénzintézetek / pénzügyi vállalkozások adatszolgáltatásai szolgálhatnak válaszul, amelyek viszont nem adnak pontos felvilágosítást arról, hogy az ügyfél mikor kereste fel az eljárás alá vont vállalkozást.

74. Az 1 napos/24 órás gyors hitelekre vonatkozóan az Argenta Credit Zrt. által beküldött adatok szerint a PBB Credit által feljűk közvetített gyors hitel kérelmek közül 2 esetben a hitelfolyósításra a hitelkérelemnek az Argenta Credit Zrt.-hez érkezését követő napon sor került. Nem ismert a versenytanács előtt, hogy vajon ezekben az esetekben mikor jelentkezett az ügyfél az eljárás alá vontnál. Az Argenta Credit Zrt. ügyféltájékoztatója azt tartalmazza, hogy a délelőtt 10 óráig beérkező kérelmek esetén történik meg másnap délután a folyósítás. Amennyiben a PBB Credit bizonyítaná, hogy a 72. a) pontban írt feladatokat reggel 8 és délelőtt 10 óra között elvégezte, akkor is két munkanap szükséges az összes feladat elvégzéséhez, feltételezve, hogy a földhivatalhoz kapcsolódó tevékenységek (72. c) és d)

pontok) sem lassították az ügymenetet. A szolgáltatott adatok között van példa arra is, hogy csak a szerződéskötés és a folyósítás között is eltelt 4 nap. Mindezekre tekintettel a versenytanács azt állapította meg, hogy a „Gyorshitel 1 nap alatt”, illetőleg „A pénzhez 24 órán belül hozzájuthat készpénzben!”, továbbá „S.O.S. Hitel azonnal!” tájékoztatások valótlanok.

75. A versenytanács azt állapította meg, hogy a „Gyorshitel akár 1 nap alatt” és a „Gyors jelzáloghitel banki háttérrel 24 órán belül is” tájékoztatások is valótlanok. Ezek a szlogenek ugyan nem állították azt, hogy minden kérelmező egy nap, illetőleg 24 óra alatt hitelt kap, de legkedvezőbb esetként ezt az időtartamot tüntették fel, márpedig – a korábbiakban kifejtettek szerint – a hiteligenylés bankhoz beérkezésének napján sohasem került sor a hitel folyósítására, és ezt az eljárást alá vonttal kapcsolatban álló bankok nem is ígérték.

76. A 2 napos gyorshitelre vonatkozóan a Magyar Ingatlanhitel Zrt. adatszolgáltatása alapján a felé a PBB Credit Kft. által közvetített, előfolyósítással nyújtott kölcsönszerződést kötő valamennyi ügyfél esetében több, mint 2 nap telt el a szerződéskötés és a folyósítás között, tehát még ha a folyamat a szerződéskötés napján indult, akkor sem valósult meg a reklámígéret. Az eljárás ráadásul számottevően 2-20 nappal is hosszabb, mint a reklámokban feltüntetett 2 napos határidő. Mindezekre tekintettel a versenytanács azt állapította meg, hogy, hogy a „Gyors jelzáloghitel Budapesten 2 nap alatt, egyéb kiemelt településeken 5 nap alatt”, a „Gyorshitel 1-3 nap alatt”, illetőleg a „Gyorshitel 3 nap alatt” tájékoztatások valótlanok.

77. A 2009 márciusától reklámozott „gyorshitel 3 nap alatt” ígéret tekintetében is azt kívánja megállapítani a versenytanács, hogy az valótlan tartalmú. Az eljárás alá vont 28. pontban idézett nyilatkozata szerint az események az alábbi időrendben követik egymást:

első nap: a hitelkérelem és mellékletek elbírálása
(esetleg ez két napot is igénybe vesz), és
a hitelszerződés megkötése (esetleg ez egy további nap),

második nap: a szerződés ingatlannyilvántartásba való iktatása,

harmadik nap: folyósítás.

Látható, hogy a 3 nap a banki ügyintézésre kell, ráadásul az első napra annyi banki teendő esik, hogy azok elintézése akár három napig is eltarthat. Ilyen körülmények között kellene az eljárás alá vontnak azt bizonyítania, hogy ez alatt az első nap alatt még az eljárás alá vont tevékenysége is megvalósítható. Eljárás alá vont eddig nem bizonyította ezt hitelfolyósítási adatokkal. A reklámok minden körülmények között ígérték a 3 nap alatt történő hitelhez jutást, nem „akár 3 napos hitelt” hirdettek. Eljárás alá vontnak tehát akkor hirdethette volna az idézett szlogennel szolgáltatását, ha minden esetben garantálni tudta volna a 3 napon belüli hitelfolyósítást. A Kft-nek azt kellene bizonyítani, hogy minden általa 2009. március áprilisban közzétett reklám alapján közvetített hitelkérelem alapján 3 nap alatt sor került a hitel folyósítására attól számítva, hogy az ügyfél nála megjelent a szükséges dokumentumokkal.

78. Összességében a Versenytanács azt állapította meg, hogy az eljárás alá vontnak nem volt felhatalmazása arra, hogy részben vagy egészben átvegye a vele kapcsolatban álló bankok hitelminősítő tevékenységét. Ennek megfelelően az eljárás alá vont tevékenysége legfeljebb az adatfelvétel és a szükséges dokumentumok összegyűjtése tekintetében alkalmas az eljárás gyorsítására. Az eljárás alá vont tájékoztatásaiban szereplő reklámokban feltüntetett „akár 1 nap”, „24 órán belül is”, „1 nap”, „24 óra” és „2 nap” tehát nem elegendő ahhoz, hogy az ügyfél hitelhez jusson, az eljárás alá vont pedig nem bizonyította azt, hogy „3 nap alatt” hitelhez lehetne jutni, így a Versenytanács ezt az állítást is valótlanoknak tekintette.

Egyedülállóság

79. A versenytanács az állítás valóságát kettős viszonyrendszerben vizsgálta: egyfelől az eljárás alá vont által közvetített hitelekre, másfelől az eljárás alá vont hitelközvetítői tevékenységére vonatkozóan.

80. Az eljárás alá vont által közvetített hitelekre vonatkozóan a versenytanács két okból sem látja helytállónak az „egyedülálló” jelzöt.

a) A PBB Credit Kft., illetve a Carion Ingatlanfinanszírozási Centrum Zrt. nyilatkozatai értelmében az egyedi kondíciók az egyes ügyletek elbírálása során minden esetben külön mérlegeléssel kerülnek megállapításra, ami azt is jelenti, hogy nincs garancia arra, hogy valamennyi hitelígénylő részesül valamennyi kedvezményben, sőt még csak az sem került bizonyításra, hogy részesül legalább egy kedvezményben.

b) A beadványokban említett kedvezmények - a gyorsított hitelbírálat, a kezelési költség elengedése, az óvadék összegének csökkentése, a közjegyzői díj megelőlegezése, esetlegesen a szerződéskötési díj mértékének csökkentése²² – nem egyedülálló szolgáltatások. A legtöbb pénzügyi intézmény biztosít valamiféle kedvezményt ügyfelei részére, annak érdekében, hogy ezzel megkülönböztesse magát és termékét a többi szolgáltatótól és termékeiktől. Ilyen tartalmú ajánlatok az eljárás alá vont hirdetéseit megjelentető reklámújságokban is szerepelnek. Eljárás alá vont legalábbis nem bizonyította, hogy az általa említett kedvezményeket más pénzügyi intézmény ne biztosítaná.

81. A versenytanács abban az esetben sem látja bizonyítottnak az állítást, ha a szolgáltatás egyedülállóságára utalás nem az eljárás alá vont partnerei által az ügyfelek részére nyújtott kedvezményekre vonatkozik, hanem arra utal, hogy maga a PBB Credit Kft. nyújt egyedülálló szolgáltatást a piacon. Az eljárás alá vont tevékenysége semmiképpen nem tekinthető egyedülállónak a pénzügyi szolgáltatások piacán, hiszen ezen a piacon rajta kívül számos a PSzÁF által nyilvántartott ügynök van jelen, akik hasonló, vagy azonos szolgáltatást nyújtanak, mint az eljárás alá vont.

A Versenytanács döntése

82. A versenytanács megállapította, hogy

a) az eljárás alá vont valótlan határidőt ígér reklámjaiban a hitelfolyósításra, így az eljárás alá vont az Fttv. 6. §-a (1) bekezdésének b) pontjában szereplő megtévesztő kereskedelmi gyakorlat megvalósításával megsértette az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdésében foglalt tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmát, és

b) az eljárás alá vont által egyedülállóként hirdetett szolgáltatás valójában nem tekinthető egyedülállónak a piacon, így az eljárás alá vont az Fttv. 6. §-a (1) bekezdésének a) pontjában szereplő megtévesztő kereskedelmi gyakorlat megvalósításával megsértette az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdésében foglalt tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmát.

82. Az eljárás során vizsgált sajtókampányok lezárultak, így nem volt szükség arra, hogy a Versenytanács megtiltsa a jogsértő magatartás további folytatását.

83. A versenytanács bírság kiszabását is indokoltnak tartotta a Tpv. 78. § (1) bekezdése alapján. A Versenytanács a bírság összegének mérlegelése során egyfelől a tájékoztatásokkal kapcsolatos költségek összegét, másfelől az eljárás alá vont 2008. évi árbevételének 10%-át

²² A felsoroltakon túlmenően a PBB Credit Kft. által közvetített azon ügyfeleknek is nyújtott kölcsönt a társaság, akiknek az ingatlanát végrehajtási jog terhelve, illetve olyanoknak is, akik aktív BAR státusszal rendelkeztek, mely esetben az aktív BAR státuszokat a társaság a folyósított kölcsön összegéből rendezte.

vette figyelembe, utóbbit jogszabályi maximumként. A Versenytanács a Tpvt. 78. § (3) bekezdésében fogalt körülmények mérlegelése során különösen figyelembe vette a magatartás hosszán (mintegy nyolc hónapig) elhúzódó jellegét, a hitel és hitelközvetítés bizalmi jellegét és azt a körülményt, hogy egy – nem bizonyított – piacelsőségi állítás megalapozhatja a verseny jelentős torzulását.

84. Enyhítő körülményként vette figyelembe a Versenytanács azt, hogy az eljárás alá vont korábban még nem került elmarasztalásra hasonló cselekmény miatt.

IX. Eljárási kérdések

85. A vizsgáló a Vj-066-001/2009. számú iratban hívta fel az eljárás alá vont figyelmét az Fttv. 14. §-a alkalmazásának következményeire.

86. A bírság kiszabására a Tpvt. 78. §-a alapján került sor.

87. A határozat kihirdetésére olyan tárgyaláson került sor, amelyen az eljárás alá vont szabályszerűen értesített jogi képviselője nem jelent meg. Eljárás alá vont nem tett írásbeli észrevételt az előzetes álláspontra. Jogi képviselő egyik magatartás kapcsán sem terjesztett elő igazolási kérelmet a határozat írásba foglalásának napjáig, azaz 2009. november 20.-ig.

88. A bírságot a határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül kell megfizetni, függetlenül attól, hogy a határozattal szemben keresetet terjesztenek-e elő. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 110. § (1) bekezdése a) pontja szerint a keresetlevél benyújtásának a döntés végrehajtására nincs halasztó hatálya, az ügyfél azonban a keresetlevélben a döntés végrehajtásának felfüggesztését kérheti. A végrehajtást a kérelem elbírálásáig a GVH Versenytanácsa nem foganatosíthatja.

89. A bírságnak a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételei számla javára történő befizetésekor a közlemény rovatban feltüntetendő

- az eljárás alá vont neve,
- a versenyfelügyeleti eljárás száma,
- a befizetés jogcíme (bírság).

90. A Ket. 138. § (1) bekezdése szerint a pénzfizetési kötelezettségének határidőre eleget nem tevő késedelmi pótlékokat köteles fizetni. A (3) bekezdés szerint a késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. Ennek ellentételezéseként a Tpvt. 83. § (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha a Versenytanács határozata jogszabályt sértett és ennek következtében az ügyfélnek igénye keletkezik a bírság visszatérítésére, a visszatérítendő összeg után a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeres összegének megfelelő kamatot is meg kell téríteni.

91. A jogorvoslati jog a Tpvt. 83. §-án alapul.

Budapest, 2009. november 20.

1. sz. melléklet

Az eljárás alá vont a felsorolt pénzügyi intézetek, illetve pénzügyi vállalkozások hitel- és kölcsöntermékeit közvetíti:

Magyar Ingatlanhitel Pénzügyi Zrt.,
Cooper Zrt.,
Általános Hitel és Finanszírozási Zrt,
Pannon Invest Zrt.,
Quality Financial Zrt.,
Lánchíd Zrt.,
Argenta Credit Zrt.,
Credit House Ingatlanfinanszírozási Zrt.,
Credit House Jelzáloghitelezési Zrt.,
Determin Zrt.,
Pesti Hitel Zrt.,
Korona Kredit Zrt.,
Silver Credit Zrt.,
Questor Zrt.,
Lombard Zrt.,
Carion Ingatlanfinanszírozási Centrum Zrt.,
Magyar Jelzáloghitel Zrt.,
Zürich Capital,
OTP Bank Nyrt.,
Raiffeisen Bank Zrt.,
CIB Bank Zrt.,
ERSTE Bank Hungary Nyrt.